

"לא תשימון עליו נשך" – הוצאה לפועל

קראו את הכתבה. מה מפריע לכם בסיפור? איך הייתם מתנהגים במקום הנער?

הנער נאבק במעקלים: "אל תיקחו את המדפסת"

ענת ברשקובסקי, ynet, 08.08.05

נציגי ההוצאה לפועל התדפקו על דלתה של משפחה באר שבעית וביקשו לעקל חפצים. בבית היו באותה שעה רק שני הילדים, בני 15 ו-8, אבל למעקלים הדבר לא הפריע. הילד ניסה להגן בחירוף נפש על המדפסת של אחיו הקטן, ולטענת המשפחה אף הוכה על ידי המעקל וראשו הוטח בקיר. קבלן העיקול: "אלה בדרך כלל סיפורים שהחייבים אוהבים להוסיף".

הפרשה החלה ביום רביעי בבוקר, כאשר נציגי ההוצאה לפועל התדפקו על דלתם של בני המשפחה. בבית נכחו באותה השעה לבדם שני ילדי המשפחה, בני 15 ושמונה. הנציגים שאלו אם ההורים בבית וכאשר נמסר להם שאין אדם מבוגר בנמצא נכנסו למקום והודיעו לילדים: "אמא שלכם חייבת 18 אלף שקל. עכשיו נוציא את הדברים מהבית". הבן הנסער סיפר: "צלצלתי לאבא שלי והוא ביקש שאגיד להם שבעוד כשעה הוא יוכל לבוא ולהראות כי נפלה טעות".

גם לאחר התקרית האלימה לא הרפו נציגי ההוצאה לפועל והמשיכו לאסוף חפצים – וידאו, מיקרוגל וטייפ מהבית. ברגע בו עזבו לא התמהמה הנער והגיש תלונה במשטרת באר שבע. משפחתו של הנער עלתה לארץ בשנת 1997. כאשר עלו לארץ קיבלו הלוואה בסך 12 אלף שקלים במסגרת סל הקליטה. 5,000 שקלים כבר הוחזרו, אך החוב שנותר תפח עד שהגיע ל-18 אלף שקלים. עורך הדין שאליו פנתה המשפחה, יגאל אובשייביץ, מסר בתגובה כי "לפי חוק הוצאה לפועל, סעיף 69, אסור לפעול כאשר ישנם רק קטינים בבית. יותר מכך, מרשתי חיה ללא כרטיס אשראי או פנקס צ'קים, עם עיכוב יציאה מהארץ לחמש שנים, כל זאת מכיוון שהינה מוכרזת כ'חייבת מוגבלת באמצעים'".

קבלן ההוצאה לפועל, שהיה נוכח בזמן העיקול ועמו נאבק הצעיר על המדפסת, סיפר ל-ynet: "מבחינת החוק, קטין הוא מתחת לגיל 18, אבל מבחינת ההוצאה לפועל הגיל הוא 16. לכן פעלנו בבית. כאשר שאלתי את הילד כבדרך אגב לגילו, הוא אמר שהוא בן 16 וחצי. הבהרתי לו שאני יכול לקחת את כל מה שיש בבית, אפילו את הטלוויזיה שלא הצהירו עליה, אבל הוא התעקש על המדפסת. הסכמתי לא לקחת את הטלוויזיה למרות שיכולתי, כדי שהילדים בחופש הגדול לפחות יוכלו ליהנות מזה..."

האם צריכות להיות האמלות מסוימות על פצולות ההוצאה לפועל?

אם כן – איך?

כי תִּשֶׁה בְּרַעַף מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא תִבֹּא אֶל בֵּיתוֹ לְעֵבֶט עֵבֶטוֹ : בַּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה נִשֶּׂה בוֹ יוֹצֵיא אֶלְיָךְ אֶת הַעֲבוֹט הַחוּצָה : וְאִם אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשָּׁכֵב בְּעֵבֶטוֹ : הַשֵּׁב תִּשָּׁיב לוֹ אֶת הַעֲבוֹט כִּבְּא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכֵב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִבְרַךְ וְלֵךְ תִּתְהַיֶּה צְדָקָה לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ :
 (דברים כד, י' - יג)
רלב"ג: גם כשיתן הלווה ברצונו המשכון למלווה, לא רצתה התורה שיכנס המלווה ברשותו לקחת משכוננו, כדי שלא יבוש הלווה.

במקרא הוענקה הגנה משפטית לאדם בביתו ... הנושה, שלכאורה יש לו זכות מוסרית לה יכנס לביתו של החייב, כדי לנקוט צעדים לשם הבטחת פירעון החוב – נאסר עליו לה יכנס לביתו של החייב. לגבי החייב, העומד במיוחד בפני הסיכון שפרטיותו תיפגע, לא הסתפקה התורה בהוראה מוסרית, אלא קבעה זכות משפטית להגנה על הפרטיות.
 (השופט מ' דרורי, מתוך פסק דין בבית המשפט המחוזי בירושלים)

למה אסור להיכנס לבית החייב? למה חייבים להחזיר לצני את האשכונ?

אם פָּסַף תִּלְוָה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא תִתְהַיֶּה לוֹ כְּנִשְׂחָה לֹא תִשְׁימֹן עָלָיו נֶשֶׁף : (שמות כב, כד)
רש"י: לא תהיה לו כנושה – לא תתבענו בחזקה, אם אתה יודע שאין לו, אל תהי דומה עליו כאלו הלוינו, אלא כאילו לא הלוינו, כלומר לא תכלימהו.
נשך – ריבית שהוא כנשיכת נחש, שנושך חבורה קטנה ברגלו ואינו מרגיש, ופתאום הוא מבצבץ ונופח עד קודקודו, כך ריבית, אינו מרגיש ואינו ניכר עד שהרבית עולה ומחסרו ממון הרבה.

מדוע "הוצאה לפועל" היא נשך? האם החוב כולל גם ריבית והוצאות אבייה?

אם הלווה לא משלם בזמן, לא רק שאסור לך לתבוע ממנו, אלא אסור לך אפילו לגרום לו להרגיש כאילו הלוינו. ומבארים חז"ל שאם שניכם הולכים ברחוב עליך לעבור לצד השני כדי שלא יראה אותך ויתבייש. ממשיכה התורה "לא תשימון עליו נשך" – איסור הלוואה בריבית. באופן פשוט האיסור לא מובן. מכל הרכוש של האדם מותר לו להרוויח, ורק מהכסף שלו אסור? דורשים חז"ל על הפסוק "אל תיקח מאיתו נשך ותרבית ויראת מאלו היך": "מכאן אתה למד שכל מי שנוטל ריבית מישראל אינו ירא מן המקום. ומעלה עליו הכתוב כאילו עשה את כל הרעות והעבירות שבעולם. צריך להבין מה כל כך רע בלקיחת ריבית... הרי יכולת במקום להלוות להשקיע בבורסה ולהרוויח, למה להפסיד? כי אתה עושה חסד – שיהיה נטו, בלי רווחים. (הרב חיים כץ)

"נ"ט, ב"י כווחים" – אתי נותר על שיקולי רווח והפסד כספיים ב"צסקיט"?

רלב"ג – רבי לוי בן גרשום (1288--1344) – נולד בפרובנס שבצרפת. פרשן המקרא ופילוסוף, איש מדע, רופא ומתמטיקאי. נפטר בצרפת.
